

Βασικά Ζητήματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Δρ. Πρόδρομος Τσιαβός
Νομικός

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδεια Χρήσης

- Η παρούσα παρουσίαση καθώς και το σύνολο του περιεχομένου που περιέχεται σε αυτήν διατίθεται με άδεια χρήσης Creative Commons Ελλάδα Αναφορά Παρόμοια Διανομή έκδοση 3.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/gr/>
- Όπου το υλικό διατίθεται με διαφορετική άδεια χρήσης, η σχετική άδεια αναφέρεται ρητώς.
- Στην παρουσίαση αυτή γίνεται χρήση υλικού από:
 - Τσιαβός Π., Αυλώνα Ν.Ρ., Βασικά Ζητήματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας – Περιορισμοί του Δικαιώματος, GUNET, Ενημερωτική Εκδήλωση Οριζόντιας Δράσης Open Courses, Αθήνα, 17.04.2013
 - Τσιαβός Π., Αυλώνα Ν.Ρ., Αδειοδότηση Πνευματικής Ιδιοκτησίας – Άλλα Δικαιώματα, GUNET, Ενημερωτική Εκδήλωση Οριζόντιας Δράσης Open Courses, Αθήνα, 18.04.2013
 - Βιβλιοθήκη ΑΠΘ, Πνευματικά Δικαιώματα στα Ψηφιακά Μαθήματα, Θεσσαλονίκη 2013
- Η αναφορά στην παρουσίαση αυτή να γίνεται ως εξής:
 - Τσιαβός Π., Βασικά Ζητήματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας – Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, AuTh OpenCourses, Θεσσαλονίκη 27.06.2013
- Οι φωτογραφίες, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά, θα πρέπει να αναφέρονται ως εξής:
(c) Prodromos Tsiavos 2013 CC BY SA 3.0 GR

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

«Ο κανόνας της Νταλίκας»

Το ζήτημα των πνευματικών δικαιωμάτων εν γένει

Ο κανόνας της νταλίκας

η πνευματική
ιδιοκτησία

μπορείς να
προσποιηθείς
ότι δεν
υπάρχει

είναι
όπως

αληθιά

μία
νταλίκα

δε θέλεις
να πέσει
επάνω σου

Κεντρικές Ερωτήσεις

- Είναι νόμιμο αυτό που κάνω;
- Σε ποιόν ανήκει αυτό που δημιουργώ;

Ένα Βασικό Σενάριο Εργασίας

Είμαι μέλος ΔΕΠ/ΕΠ και θέλω να χρησιμοποιήσω υλικό που έχω βρει από τρίτη πηγή στη διδασκαλία μου

Προαπαιτούμενα

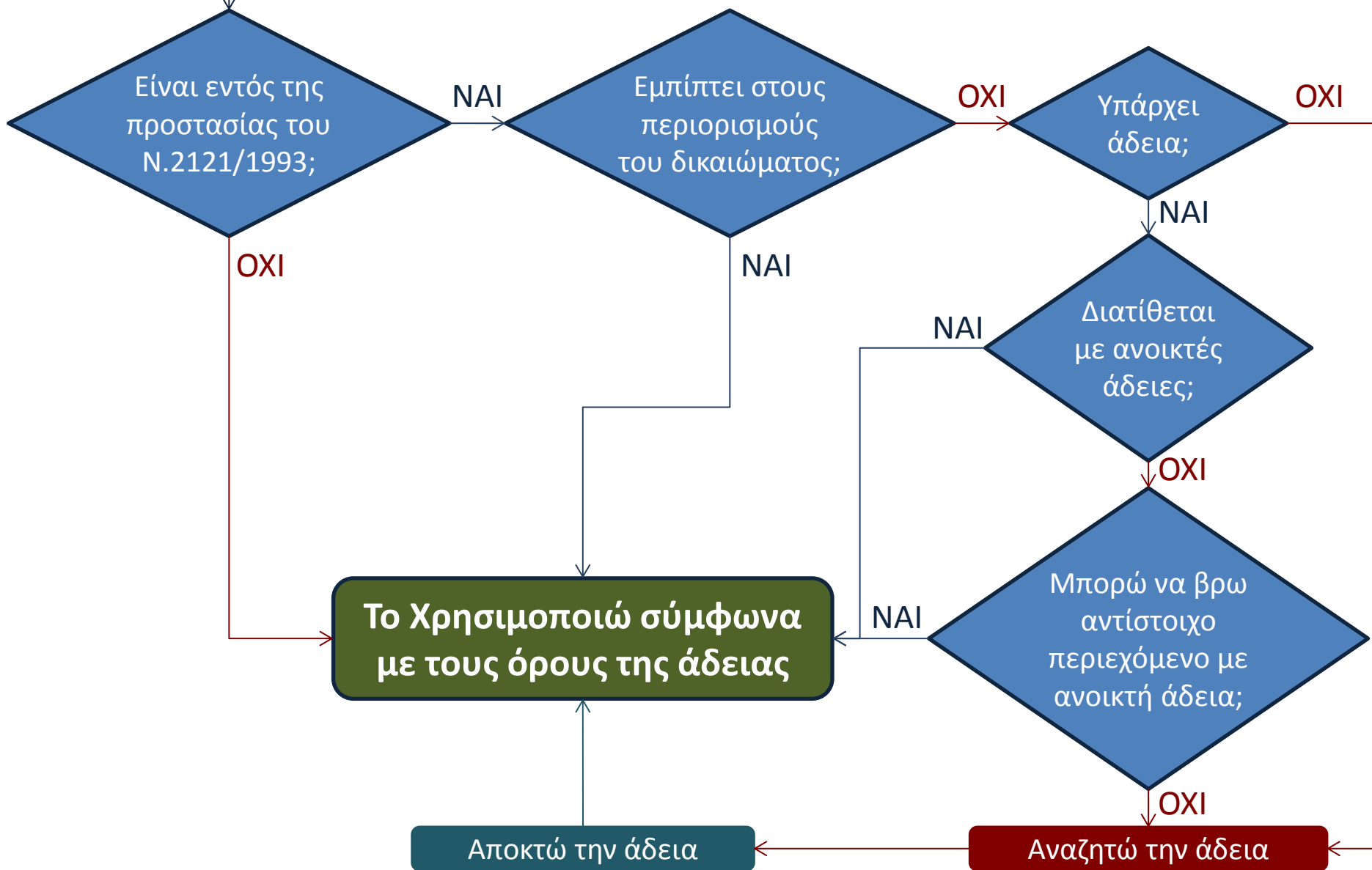
Για να μπορέσω να απαντήσω σε αυτά τα ερωτήματα θα πρέπει:

1. να έχω μια στοιχειώδη κατανόηση θεμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
2. να αναλύσω το ερώτημα σε περαιτέρω ερωτήματα (χρήση υπόθεσης εργασίας)

Θέλω να χρησιμοποιήσω πνευματικό υλικό τρίτου.

Διάγραμμα ροής για τη χρήση πνευματικού υλικού τρίτων

1. Πνευματική ιδιοκτησία

- Πώς σχετίζεται με τη διανοητική ιδιοκτησία;
- Ποιό είναι το σκεπτικό της πνευματικής ιδιοκτησίας;
- Βασικές έννοιες σχετικές με τη δουλειά μου.

2. Ανάλυση Υπόθεσης Εργασίας

- Τι θέλω να κάνω με το υλικό των τρίτων;
- Που και πως θα χρησιμοποιήσω το υλικό που φτιάχνω εγώ;
- Από που έρχεται το υλικό των τρίτων;
- Ποιά είναι η σχέση εργασίας μου με το Πανεπιστήμιο;

Πνευματική Ιδιοκτησία

Σκεπτικό Α

- Τρόπος προστασίας του δημιουργού.
- Δημιουργία δικαιώματος επί των έργων της διανοίας.
- Παροχή κινήτρων για να πραγματοποιηθεί η διανοητική δημιουργία.
- Προστασία του ιδιαίτερου συνδέσμου ανάμεσα στο δημιουργό και το έργο του.

Πνευματική Ιδιοκτησία

Σκεπτικό Β

- Ανάγκη για την παροχή κινήτρων στο δημιουργό προκειμένου να δημιουργήσει.
- Οικονομική φύση του προστατευόμενου αγαθού:
 - Μεγάλο κόστος παραγωγής.
 - Μικρό κόστος αναπαραγωγής.

Πνευματική Ιδιοκτησία

ΣΚΕΠΤΙΚΟ Γ

- Δημιουργία ενός περιορισμένου στο χρόνο και με συγκεκριμένες προϋποθέσεις δικαιώματος ιδιοκτησίας.
- Εξισορρόπηση συμφερόντων του δημιουργού και των χρηστών του έργου ή των μελλοντικών δημιουργών.
- Εξισορρόπηση με κοινωνικά σημαντικά χρήσεις.

Πνευματική Ιδιοκτησία

Σκεπτικό Δ

- Τι συμβαίνει όταν το οικονομικό μοντέλο της πνευματικής παραγωγής μεταβάλλεται;
- Από το μοντέλο της δημιουργίας κινήτρων στο μοντέλο της εξάλειψης των εμποδίων για την πνευματική δημιουργία
- Το φαινόμενο των ανοικτών αδειών

Πνευματική Ιδιοκτησία

ΣΚΕΠΤΙΚΟ Ε

- Τι συμβαίνει όταν η έννοια της πρωτοτυπίας και ο τρόπος παραγωγής αλλάζει;
- Από τις έννοιες της πρωτοτυπίας της εποχής του ρομαντισμού στην έννοια της συνεργατικής και μετα-φορντικής παραγωγής.

Νόμος

- Ν. 2121/1993 όπως ισχύει.
- Ευρωπαϊκό Κεκτημένο.
- Διεθνείς συνθήκες (WIPO/ TRIPS/ Βέρνη/
Ρώμη).

Φύση του Δικαιώματος I

- Ένα δικαίωμα – δύο εκφάνσεις.
- Δέσμες εξουσιών.
- Περιουσιακό Δικαίωμα (δικαίωμα εκμετάλλευσης του έργου).
- Ηθικό Δικαίωμα (προστασία προσωπικού δεσμού του δημιουργού με το έργο).

Φύση του Δικαιώματος II

- Πνευματική Ιδιοκτησία (Copyright).
- Διανοητική Ιδιοκτησία (Intellectual Property Rights).
- Η πνευματική ιδιοκτησία είναι μορφή διανοητικής ιδιοκτησίας αλλά όχι η μοναδική (π.χ. Διπλώματα ευρεσιτεχνίας, σήματα).

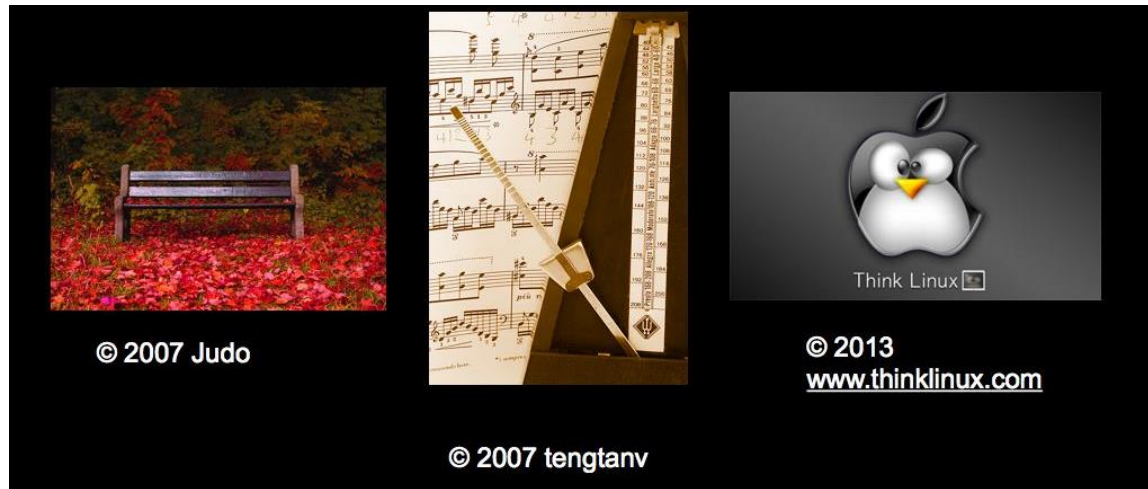
Φύση του Δικαιώματος III

- Τι προστατεύεται:
 - Πν. Ιδιοκτησία: η πρωτότυπη συνεισφορά.
 - Ευρεσιτεχνία: η καινοτομία.
 - Σήμα: η σχέση ανάμεσα στο διακριτικό τίτλο και το προϊόν ή την υπηρεσία.

Όρια του δικαιώματος I

- Δε λειτουργεί όπως η εμπράγματα ιδιοκτησία.
- Διαφορετικό οικονομικό αγαθό (δημόσιο/ μη ανταγωνιστικό αγαθό).
- Διαφορετική λειτουργία (δημιουργία περιορισμένου μονοπωλίου ως κίνητρο).
- Διαφορετικό είδος προστασίας.

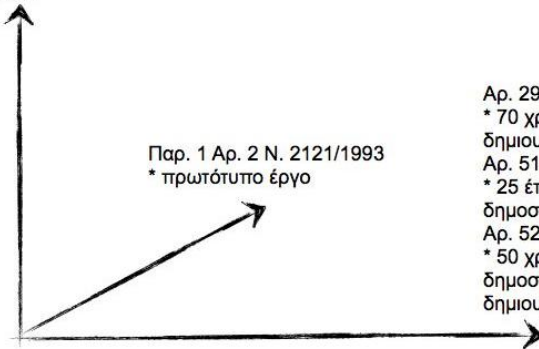

Όρια του δικαιώματος II

- Όρια στο χρόνο (π.χ. 70 χρόνια από το θάνατο του δημιουργού) (αρ.29).
- Όρια στο αντικείμενο προστασίας (αρ. 2):
 - Προστατεύεται η έκφραση όχι η ιδέα.
 - Προστατεύεται η πρωτότυπη και όχι κάθε έκφραση.

Όρια Προστασίας

Παρ. 3 Αρ. 2 Ν. 2121/1993
* όχι ιδέες και αρχές
Παρ. 1 Αρ. 2 Ν. 2121/1993
* μορφή
+
αρ. 8 παρ. 2 TRIPS

Αρ. 29-31 Ν. 2121/1993
* 70 χρόνια από θάνατο
δημιουργού
Αρ. 51Α Ν. 2121/1993
* 25 έτη από πρώτη
δημοσίευση
Αρ. 52 Ν. 2121/1993
* 50 χρόνια από εκτέλεση/
δημοσίευση ή ζωή
δημιουργού

Έκταση του Δικαιώματος Ι

- Περιουσιακό Δικαίωμα (αρ. 3).
- Εγγραφή – αναπαραγωγή.
- Μετάφραση.
- Διασκευή – μετατροπή.
- Διανομή αντιτύπων.
- Εκμίσθωση – δημόσιο δανεισμό.
- Παρουσίαση στο κοινό.
- Εισαγωγή αντιτύπων στο κοινό.
- Παρακολούθησης.

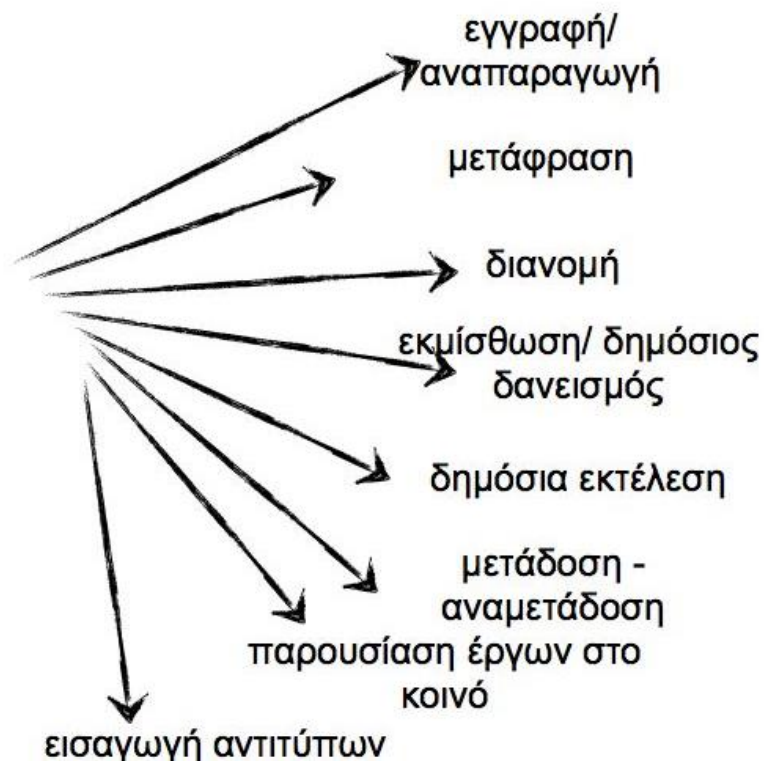
Έκταση του Δικαιώματος I.1

Θέσμες

PD, Wien Museum, Vienna, Welcome Collection

Ένα έργο πολλά δικαιώματα (αρ 3. Ν. 2121/1993)

Έκταση του Δικαιώματος II

- Ηθικό Δικαίωμα (αρ. 4).
- Δημοσίευσης.
- Πατρότητας – Ανωνυμίας.
- Ακεραιότητας.
- Προσπέλασης στο έργο.
- Υπαναχώρησης.

Έκταση του Δικαιώματος II.1

Θέσμες

PD, Wien Museum, Vienna,
Welcome Collection

Ένα έργο πολλά
δικαιώματα (αρ 4. Ν.
2121/1993)

Έκταση του Δικαιώματος III

- Είδη δικαιωμάτων.
 - Δικαίωμα του Δημιουργού.
 - Συγγενικά Δικαιώματα.
 - Ιδιόρρυθμο Δικαίωμα του Δημιουργού βάσης δεδομένων.

Έκταση του Δικαιώματος IV

- Αντικείμενο του δικαιώματος (αρ.2):
 - Έργα λόγου, επιστήμης ή τέχνης.
 - Μεταφράσεις, διασκευές.
 - Πρωτότυπες Βάσεις Δεδομένων.
 - Προγράμματα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

Εξισορρόπηση

Προστασία
δημιουργού

Αρ. 2-5 Ν. 2121/1993
* Αντικείμενο
* Περιουσιακό Δικαίωμα
* Ηθικό Δικαίωμα
* Παρακολούθηση

* πρόσβαση σε
πρώτες ύλες
δημιουργίας
* χρήσεις που είναι
σημαντικές για την
κοινωνία

Αρ. 18-28Γ Ν. 2121/1993
* Ιδιωτική Χρήση
* Αποσπάσματα
* Σχολικά Βιβλία/ Ανθολογίες
* Διδασκαλία
* Βιβλιοθήκες - Αρχεία
* Κινηματογραφικά
* Δικαστικοί/ Διοικητικοί
* Ενημέρωση
* Εικόνες σε Δημόσιους
Χώρους
* Ειδικές περιστάσεις
* Εικαστικά Έργα
* ΑΜΕΑ

Ανάλυση Υπόθεσης Εργασίας

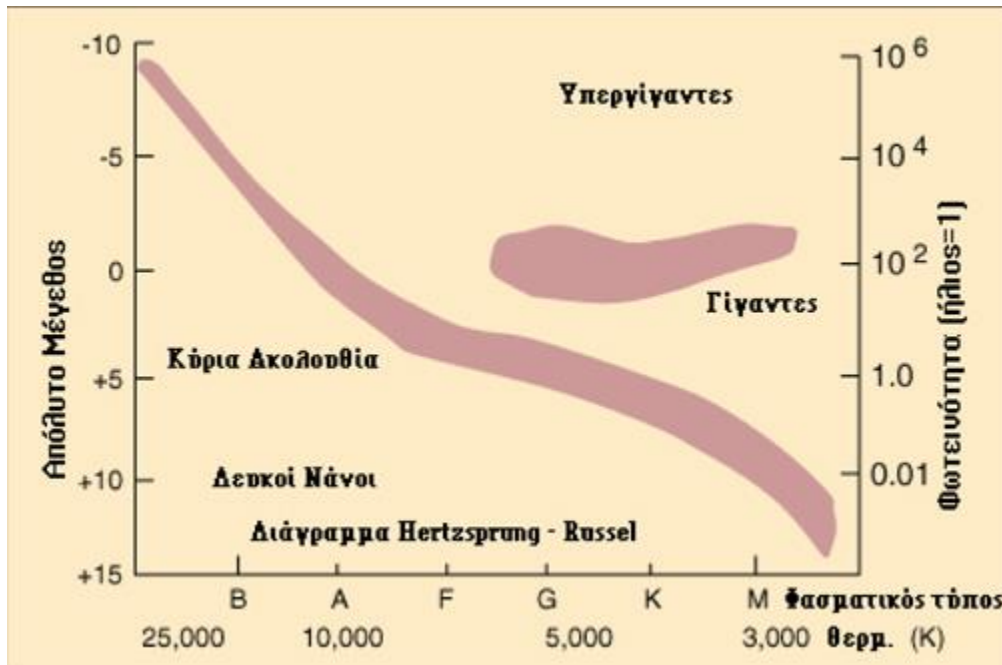
Βασική Διάκριση I

- Το υλικό που θα διαθέσω είναι όλο δικό μου ή έχω πάρει υλικό και από τρίτους;
- Παραδείγματα:
 - Φωτογραφίες/ Σχήματα
 - Τμήματα βιβλίων – άρθρων
 - Οπτικοακουστικό υλικό από το Διαδίκτυο

Παράδειγμα χρήσης Υλικού I

Διάγραμμα H-R

Πηγή: WikiPerson, <http://www.astronomia.gr/wiki/>

Το διάγραμμα Hertzsprung-Russel δείχνει το Απόλυτο Μέγεθος συναρτήσει του Φασματικού Τύπου.

Διάγραμμα H-R (Hertzsprung-Russel)

- Το γνωστότερο διάγραμμα της αστρονομίας
- Παρουσιάστηκε από τους Hertzsprung και Russell στις αρχές του εικοστού αιώνα.
- Ένα διάγραμμα ορθογωνίων αξόνων, το οποίο προκύπτει εάν συσχετισθούν διάφορα φυσικά μεγέθη των αστέρων.
 - Η Θερμοκρασία αστέρων, στον άξονα των τετμημένων.
 - Ο Φασματικός Τύπος αστέρων, στον άξονα των τετμημένων.
 - Το Απόλυτο Οπτικό Μέγεθος αστέρων, στον άξονα των τεταγμένων.
 - Η Φωτεινότητα αστέρων, στον άξονα των τεταγμένων.

Παράδειγμα χρήσης Υλικού II

Ανάλυση Υπόθεσης Εργασίας II

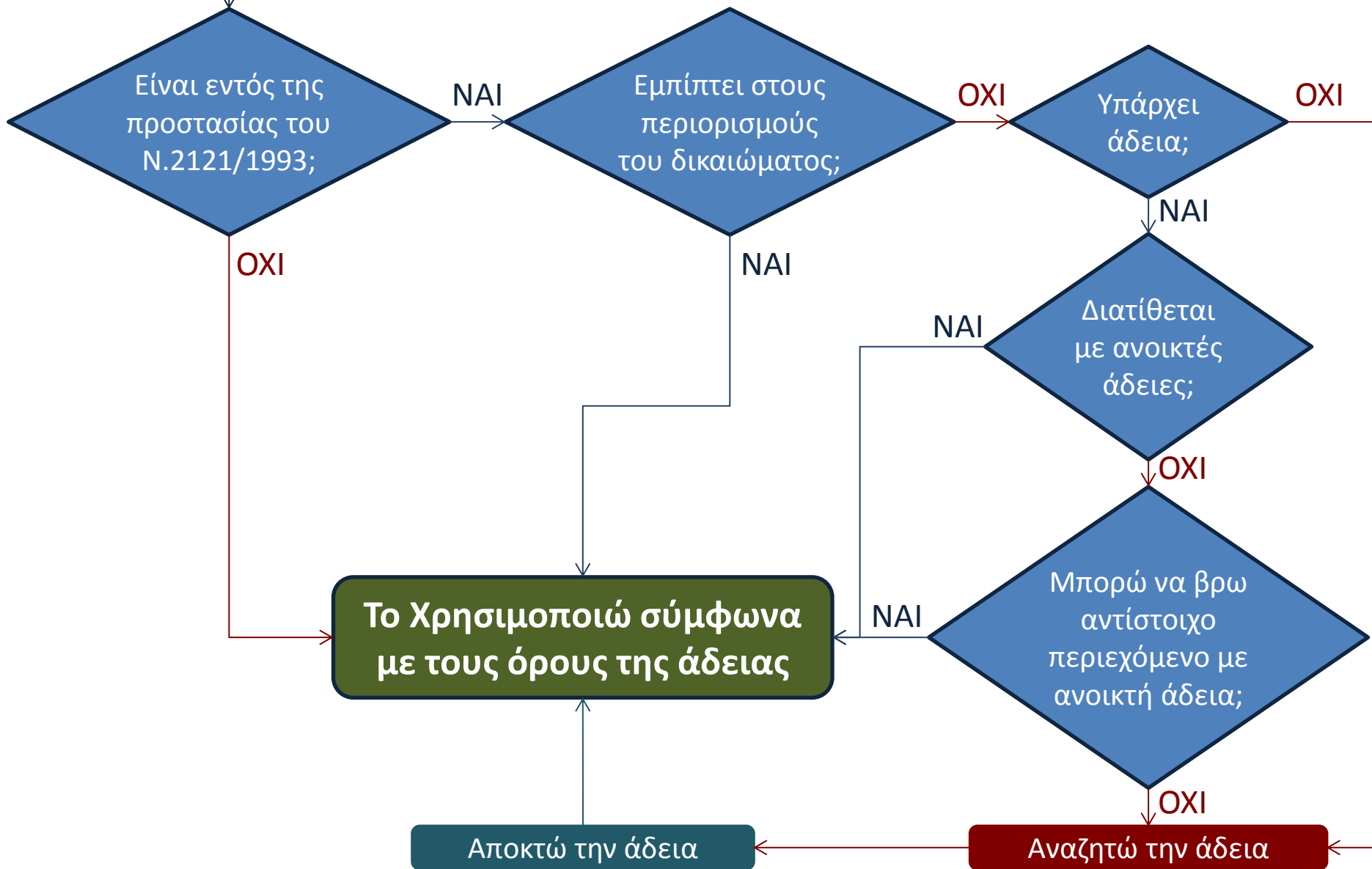
Βασική Διάκριση II

- Υπάρχουν δύο έργα:
 1. το έργο το οποίο χρησιμοποιώ για να δημιουργήσω το δικό μου (πρωτογενές).
 2. το έργο που παράγω εγώ.
- Χρειάζεται να σκεφτώ την πνευματική ιδιοκτησία στα δύο αυτά επίπεδα:
 1. να ζητήσω άδεια (αν χρειάζεται) για αυτό που χρησιμοποιώ.
 2. να αποφασίσω με τη άδεια θα διαθέτω αυτό που παράγω εγώ.

**Θέλω να χρησιμοποιήσω
πνευματικό υλικό τρίτου.**

Διάγραμμα ροής για τη χρήση πνευματικού υλικού τρίτων

Πρωτογενές Έργο I

Τι μπορεί να είναι:

- Έργο λόγου (π.χ. Κείμενο).
- Εικαστικό έργο (π.χ. Φωτογραφία, σχήμα, γράφημα).
- Οπτικοακουστικό έργο (π.χ. Ταινία).
- Ηχογράφημα (π.χ. Μουσική ή μια συνέντευξη).

Πρωτογενές Έργο II

Σε σχέση με το πρωτογενές έργο θα πρέπει να εξετάσω:

1. έχει κάποιος άλλος δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας πάνω σε αυτό το υλικό;
2. ακόμη κι αν έχει, μήπως μπορώ να το χρησιμοποιήσω έτσι κι αλλιώς;
3. αν υπάρχουν δικαιώματα τρίτων και αυτά δεν περιορίζονται από το νόμο τι άδεια θα πρέπει να ζητήσω;

Βασικές Ερωτήσεις

- Διάκριση Ιδέας Μορφής (αρ. 2)
- Πρωτοτυπία (αρ. 2)
- Διάρκεια προστασίας (αρ. 29, 52)
- Αποκλειόμενα έργα (αρ. 2(5))
 - Άσκηση πολιτειακής αρμοδιότητας
 - Εκφράσεις λαϊκής παράδοσης
 - Ειδήσεις, απλά στοιχεία./ γεγονότα

Βασικές Ερωτήσεις

Ιδέα, μορφή

- Έχω χρησιμοποιήσει αυτούσιο κάποιο έργο ή έχω δανειστεί:
 1. τμήμα του (π.χ. Ένα κεφάλαιο)
 2. στοιχεία της μορφής και της δομής του (π.χ. Τη διάρθρωσή του, τα βασικά σημεία της δομής μιας εργασίας, τα γραφιστικά στοιχεία μιας παρουσίασης)
 3. ιδέες από αυτό (π.χ. Την κεντρική ιδέα μιας νουβέλας αλλά όχι την ακριβή της διάρθρωση)

Βασικές Ερωτήσεις

Πρωτοτυπία

- Το έργο το οποίο χρησιμοποιώ είναι πρωτότυπο;
 - Δεν έχει αντιγραφεί από κάπου αλλού.
 - Κάποιος άλλος κάτω από τις ίδιες συνθήκες θα δημιουργούσε το ίδιο έργο (π.χ. Η διάρθρωση ενός τηλεφωνικού καταλόγου με αλφαβητική σειρά δεν είναι πρωτότυπη).

Βασικές Ερωτήσεις

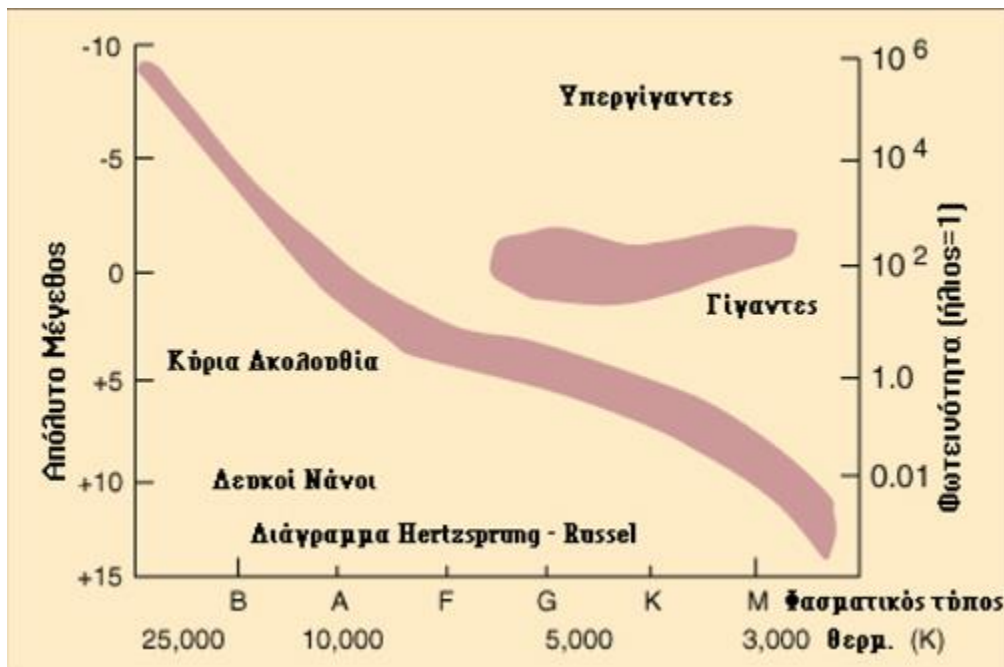
Χρόνος προστασίας

- Έχουν παρέλθει τουλάχιστον 70 χρόνια από το θάνατο του δημιουργού;
- Έχουν παρέλθει τουλάχιστον 50 χρόνια από την ηχογράφηση (και δεν περιέχονται άλλα έργα σε αυτήν);

Παράδειγμα χρήσης Υλικού I

Διάγραμμα H-R

Πηγή: WikiPerson, <http://www.astronomia.gr/wiki/>

Το διάγραμμα Hertzsprung-Russel δείχνει το Απόλυτο Μέγεθος συναρτήσει του Φασματικού Τύπου.

Διάγραμμα H-R (Hertzsprung-Russel)

- Το γνωστότερο διάγραμμα της αστρονομίας
- Παρουσιάστηκε από τους Hertzsprung και Russell στις αρχές του εικοστού αιώνα.
- Ένα διάγραμμα ορθογωνίων αξόνων, το οποίο προκύπτει εάν συσχετισθούν διάφορα φυσικά μεγέθη των αστέρων.
 - Η Θερμοκρασία αστέρων, στον άξονα των τετμημένων.
 - Ο Φασματικός Τύπος αστέρων, στον άξονα των τετμημένων.
 - Το Απόλυτο Οπτικό Μέγεθος αστέρων, στον άξονα των τεταγμένων.
 - Η Φωτεινότητα αστέρων, στον άξονα των τεταγμένων.

Παράδειγμα χρήσης Υλικού II

Βασικές Απαντήσεις

Ιδέα, μορφή I

- Αν αυτό που παίρνω στο νέο μου έργο (π.χ. Παρουσίαση ή σημειώσεις) είναι απλές ιδέες από τρίτους, δεν προστατεύονται και δε χρειαζομαι άδεια.
- Αν αντιγράψω οτιδήποτε ως έχει τότε θα πρέπει να εξετάσω τις άλλες προϋποθέσεις.
- Αν διασκευάζω κάτι (από δομή μέχρι συγκεκριμένη έκφραση ιδέας) θα πρέπει να εξετάσω πόσο κοντά είμαι στην έκφραση της πηγής από την οποία πήρα το υλικό.

Βασικές Απαντήσεις

Ιδέα, μορφή II

- Εάν πρόκειται για ένα διάγραμμα (π.χ. Κύκλωμα) που ταυτίζεται με μια ιδέα (π.χ. Απλού κλειστού κυκλώματος):
 - Η συγκεκριμένη έκφραση του (π.χ. Συγκεκριμένο σχήμα σε ένα βιβλίο) δεν μπορεί να αντιγραφεί (π.χ. Να ψηφιοποιηθεί).
 - Μπορώ να σχεδιάσω ο ίδιος ένα νέο κύκλωμα με τα ίδια ακριβώς χαρακτηριστικά.
 - Αντίστοιχα με γεωμετρικά σχήματα, θεωρήματα κλπ.

Βασικές Απαντήσεις Πρωτοτυπία I

- Στατιστική πρωτοτυπία.
- Ρωτάω πάντοτε: κάτω από τις ίδιες συνθήκες κάποιος άλλος δημιουργός θα ήταν υποχρεωμένος να καταλήξει στο ίδιο αποτέλεσμα; εάν ναι, τότε δεν είναι πρωτότυπο έργο.

Βασικές Απαντήσεις

Πρωτοτυπία II

- Εάν είναι φωτογραφία, για να είναι πρωτότυπη:
 - Αρκεί να μην έχει αντιγραφεί από κάποιον άλλον.
 - Να μπορούσε να είναι διαφορετική εάν έπρεπε να ληφθεί κάτω από τις ίδιες συνθήκες από άλλον άνθρωπο.
- Εάν είναι φωτογραφία έργου εκτός χρόνου προστασίας:
 - Εάν είναι απλή ψηφιοποίηση δεν προστατεύεται.

Βασικές Απαντήσεις

Χρόνος προστασίας

- Ελέγχω τη χρονολογία θανάτου του δημιουργού.
 - Αν είναι περισσότεροι από ένας, το χρόνο θανάτου του τελευταίου από αυτούς.
- Προσοχή στις ηχογραφήσεις/ οπτικοακουστικά έργα:
 - Απαρτίζονται από πολλά επίπεδα έργων και συνεισφορών.
 - Η λήξη του χρόνου ενός επιπέδου δικαιωμάτων (π.χ. Συγγενικά δικαιώματα επί του φωνογραφήματος ή των δικαιωμάτων του ερμηνευτή) μπορεί να έχει λήξει (π.χ. Έχουν παρέλθει 50 χρόνια) αλλά όχι η διάρκεια των πνευματικών δικαιωμάτων (π.χ. Δεν έχουν παρέλθει τα 70 χρόνια από το θάνατο του δημιουργού του έργου λόγου).

Υπάρχει ελπίδα!

ελπίδα
resort spa

Οι περιορισμοί του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας I

- Δεν απαιτείται η άδεια του δικαιούχου για την πραγματοποίηση πράξεων που διαφορετικά θα χρειαζόταν άδεια.
- Δεν απαιτείται αμοιβή.

Οι περιορισμοί του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας II

- Πρακτικοί περιορισμοί (αρ. 18 ιδιωτική αναπαραγωγή, 26 έργα σε δημόσιους χώρους, 28B Διαδίκτυο – προσωρινή αναπαραγωγή).
- Κοινωνικά σημαντικοί περιορισμοί (αρ. 24 διοικητικοί, δικαστικοί σκοποί).
- Παραγωγή νέων έργων/ εκπαίδευση/ έρευνα (αρ. 19-22).
- Ειδικές κοινωνικές ομάδες (αρ. 28Α).

Γενική ρήτρα αρ. 28Γ

- Ειδικές περιπτώσεις
- Δεν αντίκεινται στην κανονική εκμετάλλευση του έργου
- Δε θίγουν αδικαιολόγητα τα έννομα συμφέροντα του δικαιούχου

Τι πρέπει να ελέγχω

- Για τι είδους έργο πρόκειται (π.χ. Εικαστικό, λόγου κλπ).
- Ποιος πραγματοποιεί την πράξη (π.χ. Διδάσκων, βιβλιοθήκη, αρχείο κλπ).
- Σε τι συνίσταται η πράξη (π.χ. Ποιες από τις εξουσίες του αρ. 3 περιλαμβάνει, λ.χ. Αναπαραγωγή, διάθεση κλπ).
- Για ποιο σκοπό γίνεται (π.χ. Εκπαιδευτικό, ενημέρωσης κλπ).

Προϋποθέσεις παράθεσης αποσπασμάτων (αρ. 19) I

- Για το έργο το οποίο περιλαμβάνεται στο δικό μου έργο:
 - Δεν έχει σημασία το είδος του (π.χ. Λόγου, εικαστικό κλπ).
 - Να είναι απόσπασμα.
 - Να είναι σύντομο.
 - Η έκταση να δικαιολογείται από τον επιδιωκόμενο σκοπό.
 - Να έχει γίνει νομίμως γνωστό στο κοινό (δημοσιευμένο).
 - Να είναι σύμφωνη η χρήση με τα χρηστά ήθη.
 - Να μην αντίκειται στο αρ. 28Γ.

Παραδείγματα χρήσης προστατευμένου υλικού

Αρχική φωτογραφία πηγής

Φωτογραφία χρήσης

Πηγή: Brian Switek, *Written in Stone: Evolution, the Fossil Record, and Our Place in Nature*, Bellevue Literary Press, 2010.

Αρχαιοπτέρυξ, το απολίθωμα δείχνει ότι τα προϊστορικά πουλιά είχαν οδοντοστοιχία.

- ✓ Αποσπασματική χρήση
- ✓ Πηγή
- ✓ Λεζάντα

Προϋποθέσεις παράθεσης αποσπασμάτων (αρ. 19) II

- Για το δικό μου έργο:
 - Να υποστηρίζει τη γνώμη μου.
 - Να αποτελεί κριτική της γνώμης του έργου από το οποίο προέρχεται.
- Να αναφέρω:
 - Τον τίτλο του έργου από το οποίο προέρχεται (πηγή).
 - Το όνομα του συγγραφέα (αν αναφέρεται στην πηγή).
 - Το όνομα του εκδότη (αν αναφέρεται στην πηγή).

Προϋποθέσεις παράθεσης αποσπασμάτων (αρ. 19) III

Πράξεις που μπορώ να πραγματοποιήσω:

- Το σύνολο των πράξεων που περιγράφονται στο αρ. 3.
- Αναπαραγωγή (μπορώ να αντιγράψω το σύντομο απόσπασμα αυτούσιο).
- Διάθεση στο κοινό:
 - Στην τάξη.
 - Στο διαδίκτυο σε ελεγχόμενο σύστημα.
 - Στο διαδίκτυο σε ανοικτό σύστημα.

Προϋποθέσεις παράθεσης αποσπασμάτων (αρ. 19) IV

Ειδικές περιπτώσεις:

- Φωτογραφίες:
 - θεωρείται ότι είναι δυνατόν να τις χρησιμοποιήσω στα πλαίσια του 19 εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις
- Κεφάλαια βιβλίων:
 - Όχι γιατί:
 - Δεν είναι σύντομα αποσπάσματα.
 - Θα καταργούσαν το κριτήριο του 28Γ (αντίκεινται στην κανονική εκμετάλλευση του έργου).
 - Εκτός αν προκύπτει το αντίθετο (π.χ. Περισσότεροι αγοράζουν το βιβλίο επειδή υπάρχει το κεφάλαιο διαθέσιμο).

Παραδείγματα χρήσης αποσπασμάτων

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΛΕΙΟΥ ΣΤΑ ΜΟΝΕΤΑΡΧΕΙΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ

ιλπιτικός Βαρθάνης (711-713) σε χρυσά και αργυρά¹⁵ (Εικ. 6). Η επαναφορά της απεικόνισης του σκίριου στα νομίσματα από τον Φίλιππο, ενώ η σχετική παράσταση είχε εξαιρεθεί από τη νομισματική εικονογραφία την τελευταία εκατονταετία, πιθανότατα συνδέεται με το θρόνο για την ανάρρηση του στο θρόνο. Σύμφωνα με μαρτυρία του ιστορικού Θεοφάνη, ο Φίλιππος, πριν σφραγισθεί το θρόνο, ονειρεύτηκε ότι σααίστερς από έναν αετό που του προφήτευσε την ανάληψη της αυτοκρατορικής εξουσίας¹⁶. Αυτή είναι και η τελευταία απεικόνιση του σκίριου σε νομίσματα¹⁷.

Η κοπή των περισσότερων από τα ανωτέρω νομίσματα, με εξαίρεση ορισμένους φόλλεις του Μαυριζίου¹⁸, που χρονολογούνται από 13 Αυγούστου του 582 έως 13 Αυγούστου του 583, συμπίπτει χρονικά με την περίοδο της υπαταξίας των αυτοκρατόρων. Είναι γνωστό ότι ο Τιβέριος Β αναδείχθηκε ύπατος την 1η Ιανουαρίου του 579 και ότι έκοψε άφθονους υπατικούς σάλλους, όπου απεικονίζεται με τα υπατικά ενδύματα, χαρακτηριστικότερο των οποίων είναι ο λώφος¹⁹. Σε έναν τέτοιο υπατικό σάλλο²⁰, στον εμπροσθότυπο του οποίου ο αυτοκράτορας κρατεί το σκίριο, η παράσταση συνοδεύεται από την επιγραφή: *CONSTANT AUG VIII FELIX* (Constantinus Augustus vivat Felix), που αποτελείσε μία από τις δημοφιλέστερες προσηφονίες προς τον αυτοκράτορα κατά την επίσημη τελετή της υπαταξίας. Ορισμένοι μάλιστα φόλλεις του χρονολογούνται από 7 Δεκεμβρίου του 578 έως 7 Δεκεμβρίου του 579²¹, δηλαδή από τις παραμονές της υπαταξίας μέχρι το τέλος αυτής.

Είναι γνωστό ότι ο Μαυριζιος αναδείχθηκε δύο φορές ύπατος: από 25 έως 31 Δεκεμβρίου του 583 και από 6 Ιουλίου έως 23 Νοεμβρίου του 602. Η δεύτερη υπαταξία συνδέεται με την προσηφονία του να ανακτήσει τη χαμένη δημοτικότητα του, που του στοίχισε το θρόνο και την ίδια του τη ζωή μερικώς μήνες αργότερα²². Το ελεπτακό μετάλλιο του Μαυριζίου με την παράσταση του

Εικ. 4. Φόλλης Τιβέριου Β Κωνσταντίνου. Νομισματικό Μουσείο Αθηνών.

Εικ. 5. Μετάλλιο Μαυριζίου (Grierson, Kyrenia, πίν. VI, αριθ. 1).

Εικ. 6. Σάλλος Φίλιππου Βαρθάνη. Νομισματικό Μουσείο Αθηνών.

15. W. Hahn, *MIB* 3, Βιέννη 1981, σελ. 1-10.

16. Theophanis, *Χρονολογία* (εξ.δ. Carolus de Boor), Λειψία 1883, σ. 372.

17. *MIB* 3, σ. 197.

18. *MIB* 2, αριθ. 95a, 96a και d.

19. Grierson, *Byzantine Coins* (επισμ. 12), σ. 46 και πίν. 1: Medallion and ceremonial coins.

20. Ο.π., αριθ. 4.

21. *MIB* 2, αριθ. 24, 25, 35, 41.

22. Grierson, Kyrenia, ό.π. (επισμ. 12), σ. 61.

Προϋποθέσεις παράθεσης αποσπασμάτων (αρ. 19) V

Ειδικές περιπτώσεις:

- Ολόκληρα άρθρα περιοδικών:
 - Όχι γιατί:
 - Είναι αυτοτελή έργα.
 - Δεν περιέχονται σε άλλο μεγαλύτερο έργο ώστε να γίνεται παράθεσή τους.
- Παίζει ρόλο αν το διαθέτω στο Διαδίκτυο και πως;
 - Μόνο ως προς την εξέταση του κριτηρίου των χρηστών ηθών και το αρ. 28Γ, δηλαδή το κριτήριο μου θα πρέπει να είναι πάντοτε το αν θα απέτρεπε τους χρήστες από το να αγοράσουν το αρχικό έργο ή θα του ωθούσε σε κάτι τέτοιο.

Προϋποθέσεις αναπαραγωγής για διδασκαλία (αρ. 21) I

Για το έργο που περιλαμβάνεται στο δικό μου έργο:

- Δεν έχει σημασία το είδος του.
- Πρέπει να είναι νομίμως δημοσιευμένο σε εφημερίδα ή περιοδικό.
- Πρέπει να είναι απόσπασμα και σύντομο.
- Να είναι σύμφωνα με τα χρηστά ήθη/ επιδιωκόμενο σκοπό/ όχι αντίθετο στην κανονική εκμετάλλευση του έργου.

Προϋποθέσεις αναπαραγωγής για διδασκαλία (αρ. 21) II

Για το δικό μου έργο να αναφέρω:

- Τον τίτλο του έργου από το οποίο προέρχεται (πηγή).
- Το όνομα του συγγραφέα (αν αναφέρεται στην πηγή).
- Το όνομα του εκδότη (αν αναφέρεται στην πηγή).

Προϋποθέσεις αναπαραγωγής για διδασκαλία (αρ. 21) III

- Σκοπός και Περιορισμοί:
 - Αποκλειστικά για διδασκαλία ή εξετάσεις.
 - Σε εκπαιδευτικό ίδρυμα.
- Επιτρεπόμενες πράξεις:
 - Αναπαραγωγή.
- Πρακτικές Συνέπειες:
 - Μπορώ να χρησιμοποιήσω την εξαίρεση αυτή μόνο για διδασκαλία μέσα στην τάξη.
 - Όχι για να διαθέτω το δικό μου έργο με οποιονδήποτε τρόπο από το διαδίκτυο.

Η εξαίρεση του αρ. 27 (δημόσια εκτέλεση σε ειδικές περιστάσεις)

- Περιορισμένη εφαρμογή (μόνο για έργα δεκτικά εκτέλεσης)
- Δεν καλύπτει το Διαδίκτυο

Η υπόθεση εργασίας συνολικά

- Μπορεί να γίνει χρήση έργου τρίτου στην παρουσίασή μας και να τη διαθέσουμε στο διαδίκτυο με ό,τι άδεια επιθυμούμε, εφόσον:
 1. είτε το έργο είναι εκτός προστασίας.
 - Συνήθως έχει εκπέσει της προστασίας λόγω χρόνου.
 2. είτε εμπίπτει σε κάποιον από τους περιορισμούς του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας.
 - Συνήθως είναι παράθεση αποσπασμάτων του αρ. 19.
- Διαφορετικά θα πρέπει να αναζητηθούν οι απαραίτητες άδειες από τον σχετικό δικαιούχο.

Τελικές Παρατηρήσεις

Είναι το έργο δικό μου;

- Δεν απαιτούνται προϋποθέσεις για την κτήση του δικαιώματος (αρ.6) αλλά τεκμαίρεται ως δικαιούχος αυτός που αναγράφεται (αρ.10).
- Εάν εργάζομαι για το δημόσιο καταρχήν ισχύει το αρ.8 οπότε:
 - Εάν δημιουργήθηκε το έργο κατά την εκτέλεση του υπηρεσιακού μου καθήκοντος μεταβιβάζεται στον εργοδότη.
 - Εάν είναι εκτός καθήκοντων εξαρτάται από το λεκτικό της σύμβασης.
 - Κοιτάω πάντοτε τον κανονισμό του Πανεπιστημίου και τους όρους για μέλη ΔΕΠ και συμβασιούχους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Θέματα προσωπικών δεδομένων

Βασικά ζητήματα

- Συλλογή προσωπικών δεδομένων κατά τη σύνταξη του υλικού.
- Μαγνητοσκόπηση των φοιτητών.

Επεξεργασία Προσωπικών Δεδομένων

Πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του
Ν. 2472/ 1997

Ορισμοί (αρ.2 Ν.2472/1997) Ι

- “Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα”, κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεν λογίζονται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία, από τα οποία δεν μπορούν πλέον να προσδιορισθούν τα υποκείμενα των δεδομένων.
- “Ευαίσθητα δεδομένα”, τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων.

Ορισμοί (αρ.2 Ν.2472/1997) II

“Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα”

- κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή.

Ορισμοί (αρ.2 Ν.2472/1997) III

“Υπεύθυνος επεξεργασίας”

- οποιοσδήποτε καθορίζει τον σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός. Όταν ο σκοπός και ο τρόπος της επεξεργασίας καθορίζονται με διατάξεις νόμου ή κανονιστικές διατάξεις εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή του καθορίζονται αντίστοιχα από το εθνικό ή το κοινοτικό δίκαιο.

Ορισμοί (αρ.2 Ν.2472/1997) IV

“Εκτελών την επεξεργασία”

- οποιοσδήποτε επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό υπεύθυνου επεξεργασίας, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός.

Ορισμοί (αρ.2 Ν.2472/1997) Ν

“Συγκατάθεση” του υποκειμένου των δεδομένων,

- κάθε ελεύθερη, ρητή και ειδική δήλωση βουλήσεως, που εκφράζεται με τρόπο σαφή, και εν πλήρη επιγνώσει, και με την οποία, το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Η ενημέρωση αυτή περιλαμβάνει πληροφόρηση τουλάχιστον για τον σκοπό της επεξεργασίας, τα δεδομένα ή τις κατηγορίες δεδομένων που αφορά η επεξεργασία, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και το όνομα, την επωνυμία και τη διεύθυνση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του τυχόν εκπροσώπου του. Η συγκατάθεση μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε, χωρίς αναδρομικό αποτέλεσμα.

Ορισμοί (αρ.2 Ν.2472/1997) VI

“Υποκείμενο των δεδομένων”

- το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός η περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική.

Συλλογή Δεδομένων που περιέχονται στο εκπαιδευτικό υλικό

- Φροντίζω να είναι ανωνυμοποιημένα,
- ή να έχει πεθάνει το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται,
- ή να έχω λάβει τη σχετική συγκατάθεση (αρ.4 + 5(1) 2472/1997).
- Σκοπός (καθορισμένος, σαφής και νόμιμος)
- Είδος επεξεργασίας
- Διάρκεια επεξεργασίας και αποθήκευσης

Βιντεοσκοπήσεις

- Αν φαίνονται πρόσωπα:
 - Η διαβίβαση εικόνας προσώπου, η οποία συλλέγεται από σύστημα βιντεοεπιτήρησης, συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και μάλιστα εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη (κατά την έννοια των άρθρων 2 στοιχ. δ' και 3 παρ. 1 του ν. 2472/1997).
- Η καταγραφή σε οπτικοακουστικό υλικό μιας εκδήλωσης (π.χ. συνέδριο, σεμινάριο) εμπίπτει στις εξαιρέσεις που δεν ρυθμίζονται από την Οδηγία 1/2011 (Άρθρο 3 Οδηγίας 1/2011).

Βρήκες το νόημα?

Βρήκες το νόημα?

Τέλος Παρουσίασης

Ευχαριστώ!

Ώρα για ερωτήσεις !

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ